

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Tvedestrand kommune
Postboks 38
4901 TVEDESTRAND

Dato: 01.09.2025
Vår ref: 25/04670-2
Deres ref: 25/1314-4

Uttalelse til varsel om oppstart av kommuneplanens samfunnsdel og offentlig ettersyn av planprogrammet - Tvedestrand kommune

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 3. august 2025.

DMF er statens fagorgan og sektormyndighet for mineralressurser og mineralvirksomhet. DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å legge til rette for en langsiktig ressurstilgang basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg som sektormyndighet et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Om planen

Tvedestrand kommune har meldt oppstart av arbeid med kommuneplanens samfunnsdel og har lagt planprogrammet ut til offentlig ettersyn.

Viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet

I nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 står det at regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å sikre at verdifulle mineralforekomster, som kan gi framtidig verdiskaping, ikke bygges ned. Kommunal planlegging er avgjørende for å sikre de langsiktige arealbehovene for mineralnæringen.

Gjenbruk av overskuddsmasser og andre mineralske ressurser av god kvalitet er et viktig steg mot en sirkulærøkonomisk bygg- og anleggsbransje. Gjenbruk kan redusere naturinngrep, kostnader og utslipp knyttet til transport, begrense deponering av masser på land og i sjø, og bidra til at grus- og pukkressursene varer lenger. Det er viktig at uttak av nytt byggeråstoff og arealer til mellomlagring og deponering av overskuddsmasser ses i sammenheng og avklares i regionale og kommunale planer. I alle planer for større utbygginger er det viktig at massebalanse tilstrebes for å unngå overskuddsmasser.

Regjeringen forventer blant annet at:

- *Viktige mineralforekomster sikres i regionale og kommunale planer, og utvinning avveies mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser.*
- *Helhetlig masseforvaltning avklares i regionale og kommunale planer. Planer for større bygge- og anleggsarbeider avklarer hvordan overskuddsmasser skal*

disponeres og hvordan nødvendig areal til håndteringen skal sikres. Muligheten for ombruk og materialgjenvinning vurderes, og massebalanse bør tilstrebes.

Uttalelse fra DMF

Ifølge NGUs pukk- og grusdatabase¹ har Tvedestrand kommune 13 registrerte pukk- og grusforekomster. I kommunen er det 11 registreringer av malmmineraler og 6 registreringer av industrimineraler i malm- og industrimineraldatabasen².

Tilgang på byggeråstoff er essensielt for vekst- og utvikling i kommunen, særlig knyttet til utvikling av boligområder og infrastruktur. Det er også viktig for kommunens samfunnsberedskap. Som de nasjonale forventningene legger vekt på, er kommunal planlegging avgjørende for å sikre de langsiktige arealbehovene for mineralindustrien og hindre nedbygging av verdifulle mineralforekomster. Det innebærer også å sikre tilgang til gode mineralforekomster for fremtiden og kommende generasjoner. Kommunen bør vurdere hvordan dette kan konkretiseres gjennom samfunnsdelen.

DMF har utarbeidet levetidskart³ og ressursregnskap⁴ for byggeråstoff i kommunen, der kildegrunnlaget blir oppdatert hvert år. Disse kan brukes til å vurdere tilgangen på ressurser i fremtiden, både lokalt i kommunen og regionalt. Ifølge DMFs levetidsanalyse har Tvedestrand kommune ingen registrerte uttak av knust fjell, og ingen uttak av sand og grus. Levetidsanalysen inneholder bare uttak av masser som blir rapportert til DMF, og ikke overskuddsmasser fra bygg og anleggsvirksomhet. Kommunen bør derfor være kjent med hvor masser det er behov for kommer fra i dag og hvor masser for fremtidig behov skal komme fra.

DMF anbefaler at temaet mineralressurser tas med i rulleringen av samfunnsdelen, slik at det blir lagt overordnende føringer for mineralske ressurser før revisjon av kommuneplanens arealdel. Kommunen bør i samfunnsdelen gjøre rede for behovet for byggeråstoff i den kommende planperioden, og vurdere om det bør planlegges for etablering av nye masseuttak i kommunen.

I de nasjonale forventningene til kommunal planlegging er helhetlig masseforvaltning i kommunale planer løftet fram, og gjenbruk av overskuddsmasser av god kvalitet pekes på som et viktig tiltak for en mer sirkulærøkonomisk bygg- og anleggsbransje. Gjenbruk av overskuddsmasser kan også knyttes opp mot FNs bærekraftsmål nummer 12: Ansvarlig produksjon og forbruk.

Økt bruk og gjenbruk av overskuddsmasser kan bidra til å forlenge levetiden til pukk- og grusressurser i regionen, og redusere utslipp og kostnader knyttet til massetransport. En helhetlig vurdering av massehåndtering i plansammenheng kan være et nyttig virkemiddel for å avklare muligheter og rammer for en mer sirkulær mineralressursbruk. Kommunen bør være bevisst på at store mengder overskuddsmasser vil ha behov for areal til massehåndtering. Etablering av

¹ Grus- og pukkdatabase (NGU):

https://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Oppslag_KS.Alle_fkom_komm?p_kommunenr=4213

² Malm- og industrimineraldatabasen (NGU):

https://aps.ngu.no/pls/oradb/minres_Mi_list_fkom_ks.Alle_fkom?p_kommunenr=3234R&p_sp_rak=N

³ DMFs levetidskart for byggeråstoff i kommunene: <https://dirmin.no/levetidskart>

⁴ DMFs ressursregnskap for byggeråstoff: <https://dirmin.no/rragder>

næringsareal og andre større utbygginger vil kunne føre meg seg overskuddsmasser som potensielt kan være viktig ressurser. Samtidig vil overskuddsmasser potensielt konkurrere inn i det eksisterende markedet til masseuttak, og overskuddsmasser bør ses i sammenheng med den øvrige tilgangen på byggeråstoff i kommunen.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonsleder

Helene Laurin Rosmo
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Helene Laurin Rosmo

Mottakere:

Tvedestrand kommune

Postboks 38

4901 TVEDESTRAND